
Preek over Matteüs 20: 1-16, geschreven door ds. Pieter Boonstra (Bussum-Huizen)

Gemeente van Christus.

Gasten.

Een tijd geleden stond in het Dagblad Trouw een opvallend artikel (*Trouw* 18 oktober 2017). Vooral de titel intrigeerde, er stond namelijk boven het artikel: 'Het christendom is een zwak geloof.' met daaronder een getekend plaatje van een hand die een klein kruisje stevig vasthoudt.

De boodschap is duidelijk: het christendom is een zwak geloof. In het artikel legt de schrijver uit wat hij daarmee bedoelt. Het is een geloof voor zwakke mensen, want het boegbeeld is een kruis. Het is vernedering. Het is lijden. Ja, zo wordt het christelijk geloof vaak gezien. Het is niet zo 'hip', om het zo maar eens te zeggen. Het Boeddhisme bijvoorbeeld, spreekt aan, want daarin kun je helemaal ZEN worden. En neem de Islam, daarin kun je iets verdienen. En hoe verder je gaat, hoe meer je verdient. Maar het christendom... wat valt daar nou voor eer aan te behalen? Wat heb je daar nú aan?

Die vraag speelde ook toen Jezus hier bijna 2000 jaar geleden op aarde rondwandelde. Er waren mensen die op de wonderen van Jezus afkwamen, om van hun kwalen genezen te worden... want dat kon Hij! Ze wilden een betere kwaliteit van leven.

Er waren ook mensen die hoopten op een nieuwe opstand tegen de Romeinen, die het land bezet hielden. Deze mensen wilden vrijheid, minder belastingen en meer geld om zelf te besteden. Ze keken naar Jezus en dachten "met de wonderen die Hij deed... daar moest wel een nieuwe koning in schuilen. Een koning die wellicht de Romeinen kon verjagen." Er waren ook mensen die hoopten op meer harmonie. Als iedereen zich nou eens aan alle Joodse gebruiken zou houden, dan zou er vrede komen, vreugde en harmonie.

En wat was Jezus wijs! Hij sprak met gezag en evenwicht, een man die wel door God gezonden móest zijn! Zo verlangde iedereen, op zijn eigen manier, naar

betere tijden. Ze keken uit naar concrete verbeterpunten in het hier en nu. En die verwachtten ze van Jezus. Kortom: deze man moest het doen!

Dat is heel herkenbaar, zo werkt het vandaag nog steeds. Elke keer wordt er uitgekeken naar een nieuwe man of vrouw die de wereld gaat veranderen. Iemand waarop we die concrete verbeterpunten kunnen projecteren, waardoor ons leven nóg beter wordt. En als je zo naar het christelijk geloof kijkt, dan valt het tegen.

Ja, dan is het christelijk geloof er vooral voor zwakke mensen die troost nodig hebben, omdat ze het anders niet redden. Het christelijk geloof, word je daar meteen beter van? Nou, nee.

Langzamerhand raakten de mensen, ook in Jezus' tijd, teleurgesteld. Ze hadden zoveel van Hem verwacht, maar ach, uiteindelijk stelde Hij teleur. En zo keerden ze zich van Hem af. In het begin liepen er nog heel mensen achter Hem aan. Wij zouden zeggen, 'Hij was een hype', het kon niet stuk. Een gigantische menigte, en dan moet je denken aan duizenden mensen, bracht hij op de been.

[nieuwe dia] Maar langzamerhand keerden steeds meer mensen zich van Jezus af. Uiteindelijk bleef maar een handjevol mensen Hem trouw; twaalf leerlingen en een paar vrouwen, meer niet. En vlak voor Zijn sterven keerde zelfs één van zijn leerlingen Jezus de rug toe. Judas was zwaar teleurgesteld. Hij vond Jezus maar een slappeling, omdat de grote opstand, de grote verandering uitbleef. Jezus was helemaal niet van plan om een grote revolutie te ontketenen. Dat irriteerde Judas dermate dat hij het voor gezien hield. En zelfs hem verraadde, zodat de soldaten Jezus konden gevangennemen en kruisigen.

Nee, zo op het eerste gezicht is het geloof dat wij hier in de kerk belijden niet zo hip en aansprekend. Want het lijkt zo weinig verandering te brengen, terwijl wij daar, ieder op onze eigen manier, zo naar verlangen. En dat kruis is in eerste instantie ook niet zo mooi. Als je iets wilt begrijpen van het christelijk geloof, moet je anders leren kijken. Dat is precies wat Jezus ons leert. Naast de wonderen die hij deed, preekte hij vaak in gelijkenissen; verhalen met een diepere laag die je aan het denken zetten en leren met andere ogen te kijken.

[nieuwe dia] Vandaag hebben we één van die gelijkenissen gelezen, waarbij de Here Jezus beelden uit zijn tijd gebruikte. Het verhaal is eigenlijk snel verteld: een eigenaar van een wijngaard gaat naar het plaatselijk uitzendbureau, de markt. Het is oogsttijd en er is dringend extra mankracht nodig. Sterker nog, de oogst moet vóór zonsondergang binnen zijn. Daarom huurt hij 's morgens

vroeg enkele arbeiders in. En hij betaald daarvoor een eerlijk loon, het gebruikelijke dagloon in die tijd, één Denarie. Toch blijkt de eigenaar aan deze arbeiders niet genoeg te hebben. Hij heeft telkens meer mensen nodig. Het is net alsof het werk in de wijngaard steeds maar toeneemt. Daarom gaat de eigenaar die dag nog vier keer naar de markt om nieuwe arbeiders in te huren.

Wat opvalt is dat de eigenaar met deze nieuwe arbeiders niet dezelfde afspraak maakt als met de eersten. Hij zegt nu alleen: “Gaan jullie ook maar naar de wijngaard, de betaling zal rechtvaardig zijn.” Om het in bedrijfstermen te zeggen, alleen de eerste keer is er sprake van een contract, alle andere keren komt het aan op vertrouwen: het vertrouwen dat de eigenaar naar eerlijkheid loon zal uitkeren. Het uur van de waarheid breekt aan wanneer de invallende duisternis aangeeft dat de werkdag erop zit. Maar opvallend genoeg ontvangen alle arbeiders hetzelfde loon: één Denarie, ook zij die het allerlaatste gekomen zijn. Dat leidt natuurlijk tot grote ontevredenheid en scherpe protesten bij degenen die het langst gewerkt hebben. Ze werden boos, toen ook zij voor één dag werken betaald kregen: het irriteerde hen.

Wat wil de Here Jezus nu met dit verhaal zeggen? Om dat te zien is het nodig dat je dit verhaal eerst in zijn tijd plaatst. De werkers van het eerste uur: dat waren de Joden, zij die van jongs af aan waren opgegroeid in geloof. Van hun jeugd af onderhielden ze Gods geboden en waren mensen die écht iets over hadden voor het geloof. Zij waren harde werkers, maar toen kwamen daar ineens die anderen aanzetten. Dat waren mensen die nog nooit een vinger hadden uitgestoken en nog nooit iets voor de godsdienst hadden overgehad. Ze behoorden tot het uitschot van de maatschappij of konden vanwege hun beperking niet geheel voldoen aan de maatschappelijke prestatie-eisen. Je vond hen in bordelen, tolhuisjes en toenmalige corrupte belastingkantoren of bij de stadspoort als bedelaars. Het waren de mensen die zich maar zo onopvallend mogelijk gedroegen, omdat ze door hun beperking al zo opvielen. Jezus Christus had hen opgezocht omdat hij hen wél zag zitten. En Hij had hen uitgenodigd om in de wijngaard te werken, want er was werk genoeg.

[nieuwe dia] Nu, zegt Jezus aan het begin van dit verhaal: “die wijngaard, dat is een beeld voor het koninkrijk van God.” Maar wat is dat: het koninkrijk van God? Het betekent dat je bij God mag horen en bij Hem mag leven, in zijn wereld waarin het goed is. Maar om in dat koninkrijk te komen, moet je een uitnodiging krijgen. Je moet gevraagd worden, zeg maar. Dat zie je gebeuren in deze gelijkenis: de uitnodiging wordt steeds ruimer en er worden steeds meer

mensen gevraagd om te komen werken. En nog belangrijker: er worden geen bijzondere prestaties gevraagd. Je hoeft niet aan speciale voorwaarden te voldoen, dus ook als je niet goed hebt geleefd, fouten hebt gemaakt of door je beperking zwak bent in de ogen van mensen.

Inderdaad: de uitnodiging is ook voor zwakke mensen. Die mensen die gedurende de dag nog steeds beschikbaar zijn, want waarom hebben ze anders nog geen werk kunnen krijgen? Maar de werkgever vraagt hen en ze komen, die zwakke mensen, die losers. En daar begint de irritatie al, zou je kunnen zeggen. Maar dat wordt nog erger, want Jezus benadrukt dat de werknemers van het eerste uur en zij die pas later kwamen meehelpen hetzelfde betaald krijgen. Wat betekent dat?

God geeft genade aan iedereen en genade is één pakket. De één krijgt niet meer genade dan de ander, het is voor iedereen hetzelfde. Dat komt omdat genade onverdiend is. Natuurlijk hebben die werknemers allemaal wel gewerkt, maar dat kon pas toen ze door de baas gevraagd werden. Zonder dat had niemand in dat bedrijf werk gehad. Het begint bij de goedheid van de baas en zijn uitnodiging om te komen werken in zijn wijngaard. Dat uitgerekend jij gevraagd wordt, heb je nergens aan verdiend. Je kunt dat idee wel hebben, maar dat is volledig onterecht. Want zeg eens eerlijk, wie zou jij zijn geweest op die markt? Een werker van het 1^e uur, of pas het 2^e of 3^e of zelfs het 4^e? Dat is wat Jezus in deze gelijkenis aan de orde stelt.

Het wordt steeds duidelijker omdat er uiteindelijk steeds zwakkere mensen gevraagd worden. En dat deze zwakke mensen precies hetzelfde krijgen, dat roept irritatie op. Dat God goed is voor iedereen betekent dus dat je prestatie niet bepalend is. God maakt GEEN onderscheid tussen sterk en zwak, voor beiden geldt: je krijgt het aangeboden. Zomaar, zonder dat je het verdiend hebt. En dat je het aanneemt.

In Jezus' tijd ontvouwde dit zich als volgt: tot ergernis van de Joodse leiders had Jezus een hart voor de zwakkeren in de samenleving. Zo genas hij iemand op de sabbat, at hij met vrouwen van lichte zede en ging hij om met corrupte belastingambtenaren.

Sterker nog, Hij nodigde hen uit! Zo gaf Hij hen een nieuw leven en opende Hij het koninkrijk der hemelen voor hen. Door het geloof liet Hij hen delen in Gods genade en kregen zij hetzelfde loon.

[nieuwe dia] Maar wat houdt die genade nu in? Dat is dat de Here Jezus, Hij die deze gelijkenis vertelt, later zal sterven aan een kruis. Gods toorn, Gods boosheid over de slechtheid van de mens, zal dan op Jezus neerkomen. Jezus stierf dus in plaats van ons en als je dat gelooft, dan ontvang jij genade en het eeuwige leven.

Is het christelijk geloof voor zwakke mensen? Ja, in zekere zin wel, want niemand van ons, van iedereen die hier vandaag aanwezig is, niemand kan zeggen: “ik red het wel. Als ik voor God kom te staan, dan verdien ik zelf die vergeving van zonden”. Nee, vergeving, dat kan je alleen gegeven worden, dankzij Jezus Christus.

Maar dat geldt ook voor het eeuwige leven: het leven in volle vreugde, zonder wanklank. Niemand van ons kan de strijd winnen tegen de dood, iedereen moet het onderspit delven. Ook dat moet je gegeven worden en ook dat maakt Jezus mogelijk, want het kruis is leeg. Toen Hij was overleden, werd Jezus in een graf gelegd, maar dat was niet het einde. Drie dagen later stond Hij op uit de dood. Onwaarschijnlijk, maar waar: hij liet zich zien aan honderden mensen tegelijk. Nee, ze konden het eerst niet geloven, dat het Jezus echt was.

Eén van zijn leerlingen zei dan ook: “ik geloof het pas als ik het met eigen ogen gezien heb”. En geloof, dat kreeg hij, want Jezus ging hoogstpersoonlijk naar hem toe.

Hij mocht Jezus aanraken, voelen, zijn handen bekijken waar de spijkers hadden gezeten om Hem aan een kruis te hangen. En toen was de leerling overtuigd, om zo ons te kunnen overtuigen. Want inderdaad, dit is wel héél groot. Áls dit waar is, áls Jezus echt is opgestaan, dan is er leven voorbij de dood. Dan kan dat en dan kan God ons dat ook geven. En dat doet Hij, aan iedereen die dit gelooft, zonder het gezien te hebben. Aan hen geeft God vergeving van zonden en een eeuwig leven.

Een leven voorbij de dood, dat is nog eens goed nieuws! Het kruis is niet meer alleen een teken van vernedering en lijden. Het is tegelijk het teken van overwinning, van opstanding, van leven voorbij de grens van de dood. Een

leven, dat niet meer gebroken is, niet meer geblutst en gehavend. Een leven dat niet meer in het teken staat van jouw zwakheid, maar genezen en heel. Dat is ook wat Paulus in een brief aan zijn medewerker Titus schrijft, lees maar in Titus 2: 11; “Gods genade is verschenen tot redding van alle mensen”. Paulus gebruikt hier het beeld van de zon omdat Gods genade verschenen is, zoals de zon aan de horizon verschijnt. Een mooi beeld;

in de Here Jezus Christus is de zon van Gods genade opgegaan voor alle mensen. Zowel voor de werkers van het 1^e uur als van het laatste uur. Voor iedereen die zijn eigen zwakheid erkent, of je al dan niet leeft met een zichtbare beperking: de zon schijnt.

Maar juist hier stuiten we op de grootste moeite als het gaat om het christelijk geloof. Nee, als het gaat om de zon hebben we geen enkel probleem, want om door de zon verwarmd te worden moet je in de zon gaan staan of zitten. Hij geeft dan aan iedereen hetzelfde: warmte, licht en vitamine D. Er is niemand die hier moeite mee heeft, want de zon schijnt voor iedereen. Het is gratis en het enige wat je moet doen is naar buiten gaan en de stralen van de zon opvangen.

Maar hoe zit dat in het christelijke geloof? Daar wordt het opeens moeilijk en ontstaat er irritatie. Maar waarom? Nou, het christelijk geloof vraagt van je dat je erkent dat jij zwak bent, ook al heb je op het eerste gezicht misschien een gezond lichaam en een stabiele geest. Je moet erkennen dat jij die betere wereld waarnaar we allemaal verlangen niet zelf kan bewerkstelligen. Niemand kan dat. Het geloof vraagt ook dat je aanneemt wat God je geeft: vergeving van zonden omdat Jezus Christus stierf en dat God werkt aan een nieuwe wereld. Om deze dingen aan te kunnen nemen, moet je eerst iets uit handen geven. Dat vraagt dat je het moeilijkst mogelijke erkent: dat je zwak bent. En dat strijkt ons tegen de haren in, vooral de moderne mens die denkt dat hij alles kan, als je het maar wilt. Zoals het ook in het artikel in *Trouw* werd gezegd: het geloof is voor zwakke mensen. Dat beeld zegt ook veel over hoe de wereld kijkt naar zwakkere, beperkte mensen. We voelen ons toch altijd wel een beetje oncomfortabel als het hierom gaat.

En toch gaat het hier om in ons christelijk geloof: wij, zwakke mensen, mogen – onverdiend, onverwacht – delen in de warmte van Gods liefde. Het enige wat je moet doen is in die zon gaan staan. Dat betekent dat je moet erkennen dat je zwak bent, in eerste plaats tegenover God, maar ook naar elkaar. Dat we niet zoals de wereld kijken naar zwakkere mensen, maar realiseren hoe God naar ons kijkt. We zijn allemaal zwak en dat geeft een diepe verbondenheid met elkaar. Ja, dan ga je heel anders kijken naar elkaar, dan zie je in dat eenieder van ons ook iets te leren heeft van een kwetsbare broeder of zuster. En dat je je zo samen laat doordringen van de stralen van Gods goedheid en liefde.

Amen.

